

CIS MOLL

So pocht das Schicksal an die Pforte.

Beethoven

Отмахна той завесите и тихо
застана пред отворений прозорец.
Таинствена и чудна лятна нощ
полухваше с дихание си морно
и лееха над сънний мир приветно
сияние рой трепетни звездици;
невнятен говор водеха със тях
в градината събудените ветки.
Нощта бе ясна, но злокобен мрак
се сбираше Бетховену в душата -
и той кръз него нищо не съзре.

И тихо пак отдръпна се назад,
през стаята премина и замислен
той седна пред отворений роял...
Разсипаха се звуци бурен вихър
и трепнаха прекъснати. Ръце
отпусна той и смъртно бледен лик
безпомощно обори на гърди.
И в мрачния му ум злокобни мисли
се зароиха, сепнати за миг,
тъй както искри изпод пепелта
на току-що разровена жарава:

- За мене всичко свършено е вече!
Слепецът няма слънцето да види.
Във безпросветна нощ залутан, само
живее той - да чувства адский ужас
на туй, що е загубил безвъзвратно.

Слепец! За мен залязоха навеки
на слънцето лучите - с звуковете
на музиката... А едни, едни
те даваха живот на моя дух
и светлина на гордите ми чувства.
Аз доживях самичък да се видя
мъртвец приживе, Другите живеят
с живота на творенията мои -
и само ази зарад тях съм глух.

И приракът на мойта чест жестока
ме неотстъпно навсяде преследва
със своя злобен и ужасен смях:
"Творецът на хармонията - глух!"
Душа жаднее за покой - покой
във гроба - на чиито двери няма
съдбата ни да хлопа, ни зове!

Витаеше веч сянката на смърт
над него и облъхна го със мраз.
Но геният, хранител на душата,
отблъсна властно удара... Бетховен
чело подъе и през прозореца стрелна
навъсен поглед в звездни небеса.
- Покоят е тъй близо!... За такъв ли
покой жадней сърцето? Избавление!
В смъртта покой?! Дали не малодушье
за него с своя милкав глас ми шепне?...
Де гордото съзнание - че грей
величие в човешката неволя?!

Сляп бил си ти! И Омир бил е сляп;
но в слепота от хилядите зрящи
дничък само той е виждал ясно...
Не из очите погледът излиза,
а на душата из Света Светих.

И аз оттамо чувам дивен ек!
То стон ли е на хаоса душевен?
Свещен ли плач на бедното сърце?
Или е трепет то на ощ незнайни,
но горди мисли, зародени в мрака,
що божий пръст на нов насочва път?...

Не! Не! Живее всемогъщия дух -
а с него аз в изкуството живея...
И загубата на единия слух
нелесно тъй убива идеалът,
когато него Висшият Слух поддържа!
Аз чувствам чрез него буйния пулс
на общия живот на естеството -
не той ли бие в моето сърце?
То не от туй ли страда тъй жестоко?
В страданието е неговия живот!
И само в него аз ще намеря
за нови чувства нови звукове -
изкуството чрез тях да обновя...

Таз висота достигна, възродена
в велика скръб, великата душа.

В полета горд на възбленуван блян
унесен, той сафърленото свое
творение отново залови -
и се забрави, и забрави всичко...
В хармония и дивна, и надвластна
се сбориха и сляха звукове,
метежен рой подир метежен рой,
като пожарни пламъци. От тях
на беззаветност знойният дъх повея...
А смъртните окови, що душата
тъй гордо бе зафърлила, звънтяха
болезнено, като отъек на буря,
и нейде си замираха далеч...

В нестройния строй на тоя химн горд
диханието на покой възвишен
трепереше - покой на дух възмогат.
И в своята забрава той не спазва
как влезе тихо в стаята един
от младите му ученици; сепнат
от звуковете бурни на рояла,
зад него той застава... И ужасни
в главата му се мисли зародиха:
"Рикание на гладен лъв в пустиня
в тези звукове ехти. Отде те идат?
Това не е ли изблик на безумие?"

Или той с своята глухота изгуби
и паметта за формата и строя?
Безумецът, дали не възмечтава
да заглуши светът - и нов закон
да тури за хармонията той?!"

А между туй, съзнанието тайно
мълвеше на Бетховена в душата:
"Ти на съдбата няма що да робщеш.
Ти имаш свой особен дял... Ти сие
от небесата пламък Прометеев
да го запалиш в хорските сърца
и възгорени, да ги възвисиш.
И в тях сърца, един през векове,
ти ще живееш безсмъртен в смъртния
мир."